

8. Bespreking per soort.

8.1. Duikers - Gaviidae

-Roodkeelduiker/Parelduiker - *Gavia stellata/g.arctica*

De aantallen 'duikers' die de Nederlandse kust passeren zijn de laatste jaren steeds toegenomen, zo ook in het voorjaar van 1981, waarvan het totaal weer hoger ligt dan dat van het beste jaar tot nu toe 1980 (4083 om 3232). Deze toename werd veroorzaakt door meer waarnemingen van 'duikers' vanaf Texel en vooral van de Hbz.

In de wintermaanden waren in tegenstelling tot andere jaren niet erg veel 'duikers' te zien. (Het hoge uurgemiddelde (27.0 ex.) in periode 2 op de Wadden is het gevolg van weinig teluren uit die periode). Alleen bij Scheveningen kwamen in februari flinke aantallen 'duikers' langs: 21 feb 8-10u : 80-66 Z (O 1-3B). Na deze dag werden langs de Zuidhollandse kust nog maar weinig 'duikers' gezien.

Aan de Hbz. zowel als bij Texel begon de voorjaarstrek al half maart:

16 mrt 8-10u 71-44 N Texel (NW 2B)

11-15u 41-49-72-63 N Hbz. (NW 3-4B)

Het vervolg hierop liet enige weken op zich wachten, in de periode 16, 17 en 18 was echter weer sterk gerichte trek naar noord te zien:

22 april 7-15u 18-26-8-14-34-18-14-13 N Hbz. (NW 5-6B)

24 april 6-9u 21-29-16 N Texel (ZO 2B)

3 mei 7-10u 39-18-6 N Hbz. (WNW 5B)

6-9u 6-11-22 N Texel (W 4-5B)

De laatste 'duikers' werden gezien op 21 juni (1 ex. Z Texel en 1 ex. (Roodkeelduiker) N Hbz.), op 1 juli werd op Texel nog een Parelduiker (in zomerkleed) naar N waargenomen.

De meeste Parelduikers, waarvan een groot deel in zomerkleed, kwamen langs in de weken 16 en 18:

21 april 4 N Texel (3 exx. zomerkleed)

22 april 17 N Hbz. (alle exx. in zomerkleed)

3 mei 4 N Texel (alle exx. in zomerkleed)

9 N Hbz. (alle exx. in zomerkleed)

Opmerkelijk waren twee waarnemingen van twee groepen fouragerende Parelduikers bij Schouwen (Brouwersdam) op 15 februari (5 exx.) en 25 feb. (11 exx.). Veel Roodkeelduikers waren te zien bij Scheveningen op 21 feb. (77 Z). Vanaf half maart vlogen regelmatig kleine groepjes Roodkeelduikers naar N bij Texel en de Hbz., in april en mei veelal in zomerkleed. Zie verder ook de figuren 5.2. en 6.2. en 7.2.

-IJsduiker/Geelsnavelduiker - *Gavia immer/G.adamsii*

28 april 2 N Hbz.

8.2. Futen - Podicipedidae

-Dodaars - *Tachybaptus ruficollis*

11 jan 1 tp Schev.

25 feb 9 tp Brouwersdam

14 feb 8 tp Schev.

1 tp Schev.

15 feb 1 tp Brouwersdam

12 mrt 9 tp Schev.

24 feb 26 tp Voorne

17 mrt 1 tp Schev.

-Fuut - *Podiceps cristatus*

De meeste Futen werden gezien na een vorstperiode in februari:

28 feb 8-11u 128-359-489 Z Schev.

1 mrt 8-10u 938-249 N Schev.

Voor de Hbz. verbleven in januari veel Futen:

18 jan 460 tp en 28 jan 700 tp. Zie figuren 5.3 en 6.5.

-Roodhalsfuut - *Podiceps grisegena*

Voor Texel was de Roodhalsfuut vooral in maart een regelmatige verschijning, aan de Hbz. daarentegen werden de meeste exemplaren in april waargenomen, daar betrof het veelal noordwaarts vliegende vogels, bijv. op 22 april: 9 N, 4 tp in 5 uur en 23 april: 15 N in 5 uur. Bij Scheveningen verbleven 15 februari 9 Roodhalsfuten. De laatste melding van een Roodhalsfuut kwam voor zowel Texel als de Hbz van 5 mei

-Kuifduiker/Geoorde Fuut - *Podiceps auritus/nigricollis*

Noordwaartse trek van 'kleine futen' in april werd nergens langs de kust opgemerkt. Vermeldenswaard zijn alleen een aantal ter plaatse verblijvende groepjes: 24 feb 6 Kuifduikers en 10 Geoorde Futen Voorne
25 feb 3 Kuifduikers en 4 Geoorde Futen Brouwersd.
11 apr 6 Geoorde Futen Hbz.

8.3. Stormvogels - Procellariidae

-Vaal Stormvogeltje - *Oceanodroma leucorhoa*
15 jan 1 Z Schev.

-Noordse Stormvogel - *Fulmarus glacialis*

Voorjaar '81 kon opnieuw een verdere toename van het aantal Noordse Stormvogels vastgesteld worden. De grootste bijdrage hieraan leverde Texel, maar ook bij Scheveningen namen de waarnemingen aan Noordse Stormvogels sterk toe. Zeer ongebruikelijk was dat de grootste aantallen bij Texel al in januari gezien werden. Achter een viskotter vloog een grote groep Noordse Stormvogels aanvankelijk Z, daarna in twee uur respectievelijk 352 en 26 N en 35 Z (waarvan 2 exx. van de donkere fase). Zowel aan de Hbz. als bij Scheveningen werden in januari ook regelmatig Noordse Stormvogels opgemerkt, waaronder een aantal gekleurde vogels (4 jan Hbz. 1 intermediaire fase Z en 1 donkere fase N, op 19 jan 1 donkere fase N).

Eind april en begin mei waren voor de hele kust veel Noordse Stormvogels aanwezig. De meeste exemplaren bij Texel en Scheveningen op de volgende dagen: 24 april 114 tp Texel (achter een kotter)
27 april 18-20u 50-120 N Schev. (ook achter kotter)
1 mei 6-9u 128-26-12 N en 5-12-6 Z Texel

Zie figuur 6.3.

-Noordse Pijlstormvogel - *Puffinus puffinus*
29 juni 2 N Hbz.

8.4. Jan van Gent - *Sula bassana*

niet veel Jan van Genten zijn in '81 de kust gepasseerd. In januari en ook in februari werden vooral aan de Hbz. vrij regelmatig Jan van Genten waargenomen. In maart nam bij Texel en de Hbz. het aantal waarnemingen wat toe, voornamelijk van noordwaarts vliegende adulte vogels. Tot begin mei (de 5^e) bleven de uurtotalen onder de 10 exemplaren (met 11 N in 1 uur Hbz.). De meeste Jan van Genten, nu vooral onvolwassen exemplaren, waren echter in juni te zien:

19 juni 31 N, 1 Z en 4 tp Texel (in 3uur)
21 juni 53 N, 5 Z en 16 tp Hbz. (in 15 uur)
30 juni 34 N en 15 tp Texel (in 3 uur)

Zie ook figuur 5.5., 6.4. en 7.10.

8.5. Aalscholvers - Phalacrocoracidae

-Aalscholver - *Phalacrocorax carbo*

Vanaf begin april kwamen aan de Zuihollandse kust vrij regelmatig groepjes Aalscholvers langs, de grootste groepen op:

11 april 71 N Schev. (3 uur)

26 april 35 N Schev. (1 uur)

-Kuifaalscholver - *Phalacrocorax aristotelis*

8 april 1 N Hbz.

7 mei 1 tp Schev.

13 april 1 N Hbz.

8.6. Reigers en Lepelaars - Ardeidae en Plataleidae

-Blauwe Reiger - *Ardea cinerea*

Voornamelijk bij Scheveningen werden Blauwe Reigers gezien. Slechts 1 uur met meer dan 10 exemplaren: 11 april 15 N.

-Purpurreiger - *Ardea purpurea*

7 mei 2 N Schev.

28 mei 1 N Schev.

-Lepelaar - *Platalea leucorodea*

30 mrt 1 N Schev.

16 mei 1 N Schev.

27 apr 1 N Hbz.

8.7. Zwanen, Ganzen en Eenden - Anatidae

-Knobbelzwaan - *Cygnus olor*

De Knobbelzwaan werd in alle maanden waargenomen, met de grootste aantallen in januari (17) en februari (67). Van gerichte trek was echter geen sprake.

-Kleine Zwaan - *Cygnus bewickii*

10 jan 2 Z Texel

21 mrt 1 N Schev.

12 mrt 22 N Hbz.

-Grauwe Gans - *Anser anser*

In tegenstelling tot andere jaren werden de meeste Grauwe Ganzen dit jaar gezien aan de Hbz. Daar trokken rond half april flinke groepen Grauwe Ganzen langs; de beste dag was 17 april: 169 N in 3 uur.

-Kolgans - *Anser albifrons*

1 mrt 1 Z Schev.

-Rietgans - *Anser fabalis*

10 jan 1 N Hbz.

28 feb 1 Z Schev.

59 N IJmuiden

16 mrt 5 Z Schev.

8 feb 12 N Huisduinen

5 apr 2 N Castricum

22 feb 50 N Schev.

17 mei 17 N Schev.

-Kleine Rietgans - *Anser brachyrhynchus*

6 mrt 27 N Schev.

-Rotgans - Branta bernicla

Aan de Hbz. werden in januari en februari al met zekere regelmaat in noordelijke richting langsvliegende Rotganzen waargenomen (tot 162 exx. in 1 uur op 19 jan.). In maart kwam een vrij sterke trek golf op gang, opnieuw het sterkst aan de Hbz.

12 mrt 8-13u 404-1013-478-137-76 N

13 mrt 8-10u 854-151 N

16 mrt 7-14u 133-176-158-24-200-176 N

Bij Scheveningen passeerden de meeste Rotjes op 15 maart:

7-10u 200-347-155 N. Op Texel was 21 maart de beste dag met van 7-9u 91-177 N.

Eind mei vond bij verschillende posten nog vrij sterke noordwaartse trek plaats, een verschijnsel dat ook in andere jaren opgemerkt werd:

28 mei 102 N in 1 uur Hbz.

30 mei 5-7u 105-240 N Schev.

8-9u 72 N IJmuiden

9-10u 81 N Hbz.

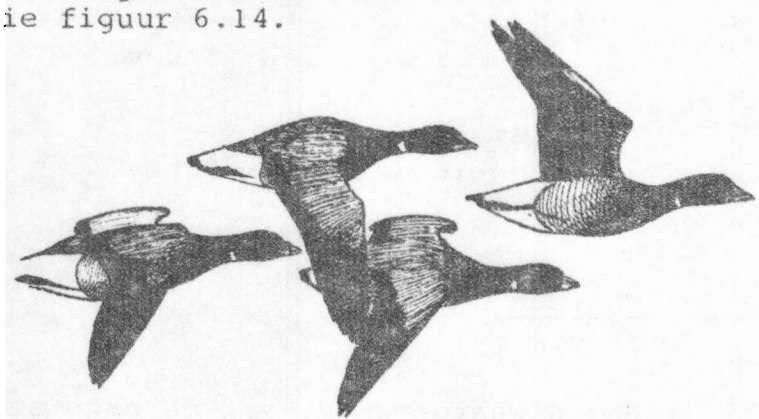
8-10u 51-130 N Texel

De volgende juni-waarnemingen van Rotganzen werden gedaan op:

6 juni 10 N Texel

30 juni 1 N Hbz.

Zie figuur 6.14.

-Nijlgans - Alopochen aegyptiacus

28 mrt 1 Z Hbz.

15 april 1 N Hbz.

10 apr 2 N Schev.

24 april 1 N Schev.

-Bergeend - Tadorna tadorna

De doortrek van Bergeenden was dit jaar vrij geconcentreerd in week 11 en dan alleen aan de Hbz; enkele goede dagen:

12 mrt 8-13u 50-97-7-35-16 N Hbz.

15 mrt 8-11u 90-42-75 N Hbz.

Bij Scheveningen vloog in januari en februari het merendeel van de Bergeenden naar Z, terwijl pas in juni de vliegrichting overheersend N werd (ruitrek): 22 juni 74 N in 2 uur.

Zie figuur 6.10.

-Smient - Anas penelope

De meeste Smienten kwamen langs in periode 11, de grootste aantallen werden aan de Hbz. gezien:

12 mrt 8-10u 463-291 N

16 mrt 7-10u 1102-683-230 N

Sexeratio van de Hbz.: 139♂ en 324♀ (1:2,3)

Zie figuur 6.9.

-Kraakeend - *Anas strepera*

Alleen in april was enige trek te zien met 38 exemplaren naar N.

-Wintertaling - *Anas crecca*

Evenals de Smient vond van de Wintertaling de sterkste doortrek plaats in periode 11 aan de Hbz.

16 mrt 7-10u 764-523-245 N

17 mrt 7-10u 118-201-113 N

Bij de overige posten werden weliswaar in dezelfde periode de meeste Wintertalingen waargenomen, de aantallen lagen daar steeds lager dan aan de Hbz. Sexeratio aan de Hbz.: 178♂ en 202♀ (1:1,13).

Zie figuur 6.6.

-Wilde Eend - *Anas platyrhynchos*

Weinig Wilde Eenden werden gezien, de waarnemingen zijn verspreid over de verschillende maanden, zonder uitschieters. Sexeratio Hbz.: 115♀ en 118♂ (1:1).

-Pijlstaart - *Anas acuta*

Van de weinig Pijlstaarten die er langs vlogen, passeerde het merendeel in week 11. De beste dag aan de Hbz. was 16 maart: 47 N in 2 uur. Sexeratio Hbz.: 14♀ en 26♂ (1:1,9).

-Slobeend - *Anas clypeata*

Geringe doortrek van de Slobeend vond plaats in periode 13 en 15 aan de Hbz.: 30 mrt 8-11u 10-28-35 N

11 apr 7-9u 23-22 N

Sexeratio aan de Hbz.: 94♀ en 134♂ (1:1,4).

-Zomertaling - *Anas querquedula*

Vier waarnemingen in maart (12 exx.), 5 waarnemingen in april (9 exx.) en 1 waarneming in mei (1 exx.).

-Krooneend - *Netta rufina*

13 apr 1 N Noordwijk

-Tafeleend - *Aythya ferina*

Zeer weinig Tafeleenden werden gezien, slechts één uur met meer dan 20 exemplaren: 31 mrt 21 N Schev.

-Kuifeend - *Aythya fuligula*

In februari waren bij Scheveningen flinke groepen Kuifeenden aanwezig: 21 feb 55 tp, 22 feb 44 tp en 25 feb 93 tp.

Aan de Hbz. viel de dag met de meeste Kuifeenden pas op 1 mei:

6-9u 29-53-39 N.

Sexeratio aan de Hbz.: 103♀ en 112♂ (1:1,1)

-Toppereend - *Aythya marila*

Ook van de Toppereend werden weinig exemplaren gezien, aan de Hbz. kwamen de meeste Toppereenden langs; bijv. op 10 februari 57 N in 1 uur en 13 maart 38 N in 2 uur. Sexeratio aan de Hbz.: 82♂ en 101♀ (1:1,3).

-Brilduiker - *Bucephala clangula*

De grootste groepen Brilduikers verbleven op 15 en 25 Februari bij de Brouwersdam (met respektievelijk 40 en 25 tp) en op 24 februari bij

Voorne (35 tp). Bij de telposten elders langs de kust werd geen enkel uur met meer dan 10 exemplaren genoteerd. Hbz. sexeratio: 22♂ en 39♀ (1:1,3).

-IJseend - *Clangula hyemalis*

Bij IJmuiden en de Brouwersdam werden in februari enkele IJseenden waargenomen (maximaal 3 exx. tp op 25 februari bij de Brouwersdam). Op 30 april vlogen aan de Hbz. 5 exemplaren naar N in 2 uur. Opvallend waren verder twee late mei-waarnemingen bij Scheveningen:

21 mei 1 tp en 23 mei 1 (dezelfde?) tp. Aan de Hbz. werden 8♀ en 5♂ herkend.

-Eidereend - *Somateria mollissima* (fig.7.3.)

Het aantal Eidereenden lag dit jaar beduidend hoger dan in de voorgaande jaren. Dit werd vooral veroorzaakt door een aantal IJmuiden en de Brouwersdam aanwezige groepen Eiders (max. IJmuiden 10 januari 140 tp, Brouwersdam 15 februari 450 tp.).

Aan de Hbz. vlogen vanaf begin april met grote regelmaat Eidereenden naar N, uurtotalen boven de 100 exemplaren werden echter niet bereikt. Ook bij Texel namen vanaf begin april de aantallen Eiders sterk toe, de hoogste uurtotalen werden gemaakt op:

11 apr 7-10u 15-23-125 Z

12 apr 138 Z in 1 uur

-Zwarte Zeeëend - *Melanitta nigra* (fig.5.6,6.11. en 7.4.)

In vergelijking met voorgaande jaren is het waargenomen aantal Zwarte Zeeëenden bijzonder laag ('77: 175.816, '78: 468.063, '79: 169.829, '80: 158.458 tegenover '81: 68.274!)

Slechts een enkele keer reikte een uurtotaal tot boven de 1000 exemplaren. Rond half maart begon enige doortrek in noordelijke richting langs de hele Nederlandse kust:

13 mrt 8-11u 1022-636-324 N Hbz.

15 mrt 8-11u 410-300-1185 N Hbz.

7-10u 236-770-580 N Schev.

20 mrt 8-10u 1018-740 N Texel

28 mrt 7-12u 647-1253-769-327-448 N Hbz.

8-10u 994-609 N Texel

Daarna duurde het tot periode 16 en 17 voordat weer wat meer Zwarte Zeeëenden langstrokken:

22 apr 7-15u 199-384-356-417-391-173-699-501 N Hbz.

13-15u 456-812 N Texel

-Grote Zeeëend - *Melanitta fusca* (fig.5.7. en 6.12.)

Voorjaar '81 leverde een totaal aantal Grote Zeeëenden op dat maar weinig onder dat van het recordjaar 1980 ligt (6.357 om 6.833). Zoals gebruikelijk passeerde het grootste deel hiervan de Hbz., hoewel nu ook op Texel aanzienlijk meer Grote Zeeëenden langskwamen dan in voorgaande jaren. De trek van deze soort ging overeenkomstig de voorgaande jaren grotendeels onopgemerkt de Zuidhollandse kust voorbij.

Tot periode 15 werden nergens langs de kust aantallen Grote Zeeëenden van enige betekenis waargenomen. De eerste tekenen van gerichte trek werden gemeld van Texel op 13 april 7-9u 84-234 N.

Sterke doortrek vond plaats aan de Hbz. in periode 16 en 17:

22 apr 7-15u 156-230-128-82-22-238-236-150 N

23 apr 6-11u 77-332-468-410-268 N

Op Texel eveneens op 22 april vrij sterke trek:

6-9u 41-192-117 N en van 13-15u 64-92 N.

Half mei waren aan de Hbz. ook veel Grote Zeeëenden te zien:

14 mei 7-10u 157-78-44 N

22 mei 258 N in 1 uur

Uit juni kwam slechts één melding binnen (20 juni Hbz.).

-Nonnetje - *Mergus albellus*

1 jan	4 Z	Schev.	21 feb	2 tp	Schev.
4 jan	2 Z	Katwijk	22 feb	1 tp	Schev.
13 jan	5 N	Schev.			

-Grote Zaagbek - *Mergus merganser*

De meeste Grote Zaagbekken werden in februari waargenomen (14 exx.). Het laatste exemplaar op 23 mei op de Hbz.

-Middelste Zaagbek - *Mergus serrator* (fig.5.4,6.13. en 7.5.)

Het aantal Middelste Zaagbekken dat in '81 waargenomen werd, is vrij laag te noemen. Bij de Brouwersdam werden in februari groepen Middelste Zaagbekken van respectievelijk 60 (15 februari) en 30 (25 februari) exemplaren geteld.

Doortrek van enige omvang vond vooral plaats aan de Hbz. van half maart tot eind april. Enkele betere dagen:

8 apr	90 N	in 2 uur	23 apr	98 N	in 5 uur
19 apr	121 N	in 9 uur	30 apr	116 N	in 9 uur

Op verschillende dagen in juni werden nog waarnemingen van Middelste Zaagbekken gedaan:

1 jun	1 Z	Texel	23 jun	13 Z	Texel
20 jun	4 Z	Hbz.	29 jun	1 N	Schev.
21 jun	2 Z	Hbz.	1 jul	4 Z	Texel

Bij Scheveningen was van 20 juni tot 1 juli een Middelste Zaagbek aanwezig.

-Mandarijneend - *Aix galericulata*

11 apr 1 N Schev.

8.8. Steltlopers - *Haematopus*, *Charadriidae*, *Recurvirostridae*,
Scolopacidae & *Phalaropodidae*.

-Scholekster - *Haematopus ostralegus* (fig.6.24.)

Het doortrekpatroon van de Scholekster verschilde niet van dat van de voorgaande jaren. In maart en mei werden zowel aan de kust van Noord- als Zuid-Holland een trek golfje van Scholeksters waargenomen (in maart aan de Hbz. naar Z en N, terwijl hetzelfde bij Scheveningen in mei gebeurde).

-Kievit - *Vanellus vanellus*

Tijdens de vorstperiode in februari werden aan de Hbz. en bij Scheveningen zuidwaarts vliegende Kieviten gezien: 23 februari 183 Z in 2 uur Hbz. en 28 februari 177 Z in 3 uur bij Scheveningen.

Bij Scheveningen vlogen onmiddellijk daarop in de eerste week van maart alweer Kieviten naar N (tot 48 exemplaren in 1 uur). De meeste Kieviten kwamen echter pas over in juni, met aan de Hbz. op 20 juni 8-11u 199-36-116 Z.

-Zilverplevier - *Pluvialis squatarola* (fig.5.13. en 6.25.)

Na het uitzonderlijk goede steltloperjaar 1980 kon 1981 alleen maar minder steltlopers opleveren. Dit gold zeker voor de Zilverplevier, die terug viel van 29.840 naar 1.480 exemplaren. Op de volgende dagen werd enige doortrek van Zilverplevieren opgemerkt:

25 apr	114 N	in 1 uur	Hbz.
30 apr	120 N	in 9 uur	Hbz.

7 mei 97 N in 5 uur Schev.
11 mei 87 N in 1 uur Hbz.
82 N in 1 uur Huisduinen

-Goudplevier - *Pluvialis apricaria*

De meeste Goudplevieren werden in de eerste week van maart bij Scheveningen waargenomen: 5 mrt 9-11u 122-353 N.

-Bontbekplevier - *Charadrius hiaticula*

Ook van deze soort trokken weinig exemplaren langs. De meeste nog langs de kust van Zuid-Holland. De beste dag was:

7 mei 62 N in 3 uur Schev.

-Kleine Plevier - *Charadrius dubius*

2 mei 2 tp IJmuiden 13 juni 2 tp IJmuiden
11 mei 2 N Castricum

-Strandplevier - *Charadrius alexandrinus*

12 apr 1 N Hbz. 25 apr 2 N Schev.
17 apr 1 N Hbz. 2 mei 7 tp IJmuiden
19 apr 1 tp IJmuiden 3 mei 1 N Hbz.
21 apr 2 tp IJmuiden 10 mei 2 N IJmuiden
25 apr 2 tp IJmuiden 23 mei 1 Z Schev.

-Steenloper - *Arenaria interpres*

Van de Steenloper werd geen opvallende doortrek geregistreerd. De grootste aantallen verbleven eind maart/begin april bij IJmuiden (grootste groep 55 exemplaren) en de Hbz. (maximaal 55 exemplaren). Bij Petten vlogen in februari en maart groepen Steenlopers naar Z: 19 feb 175 Z in 1 uur en 5 mrt 105 Z in 2uur.

In april en mei passeerden af en toe enkelingen of kleine groepjes naar N, maar slechts één uurtotaal kwam boven de 20 exemplaren:

11 mei 55 N Huisduinen.

Op 2 mei waren bij de Hbz. nog 49 Steenlopers aanwezig.

-Wulp - *Numenius arquata*

(fig. 5.14. en 6.26.)

In het doortrekverloop van de Wulp zijn drie pieken aanwezig, maar hieraan dient te worden toegevoegd dat de piek in week 7 aan de Zuid-hollandse kust veroorzaakt werd door 2 groepjes (betreffende 33 exemplaren) en slechts 7 waarnemingsuren, terwijl de piek in week 19 aan de Noordhollandse kust als oorzaak had een groep van 85 exemplaren die bij Huisduinen passeerden (met slechts 9 waarnemingsuren in die periode).

In periode 11 was de doortrek aan de Hbz. te zien op 16 maart: 126 N in 5 uur. Bij Scheveningen passeerden in april met zekere regelmaat groepjes Wulpen.

-Regenwulp - *Numenius phaeopus*

(fig.6.27.)

Bij Scheveningen werden op 12 maart de eerste Regenwulpen (3 exx. naar N) waargenomen. Vanaf de tweede week van april trokken hier wat meer Regenwulpen langs, de beste dag was 25 april:

6-12u 53-116-19-4-67-2 N.

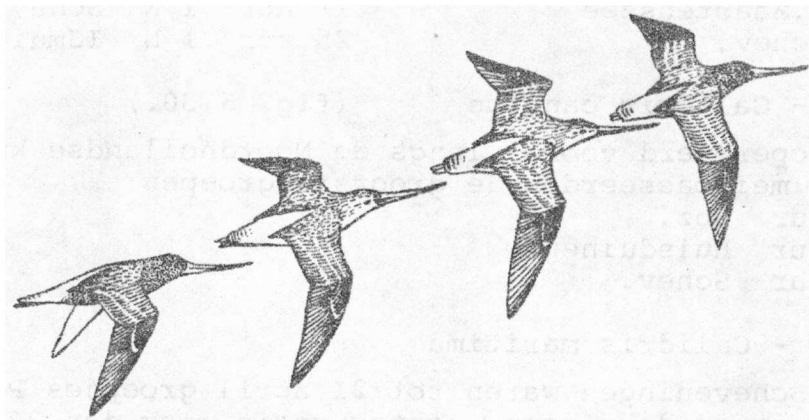
Ook op 26 april nog 53 N in 3 uur bij Scheveningen.

Langs de kust van Noord-Holland en Texel werden niet zoveel Regenwulpen gezien, de beste dagen waren hie:

11 apr 35 N in 1 uur Castricum 11 mei 28 N in 3 uur Texel
17 apr 35 N in 1 uur Hbz.

Na 22 mei werden geen Regenwulpen meer opgemerkt.

-Rosse Grutto - *Limosa lapponica* (fig.5.15. en 6.28.)

Het aantal langstreckende Rosse Grutto's van '81 ligt weliswaar ver onder het totaal van '80 (12.272 tegen 55.102), in dat laatste jaar echter waren de aantallen extreem hoog, In vergelijking met andere jaren dan 1980 doet 1981 het lang niet slecht ('77: 5.231, '78: 14.745, '79: 10.394).

Het grootste deel van de Rosse Grutto's van '81 werd bij telposten langs de Zuidhollandse kust waargenomen. De dagen met de sterkste trek waren:

26 apr	6-10u	154-704-210-124 N	Schev.
	8-10u	237-469 N	Castricum
		244 N in 2 uur	Texel
30 apr	899 N	in 9 uur	Hbz.
	6-9u	68-442-525 N	Schev.
	1025 N	in 2 uur	Noordwijk
2 mei	812 N	in 3 uur	IJmuiden

-Grutto - *Limosa limosa*

De aantallen waren vooral in Noord-Holland laag. De eerste waarneming was op 24 februari (1 tp Oostvoorne), en dagen met meer dan 10 exemplaren waren:

29 mrt	2 Z en 12 N	in 3 uur	Schev.
30 mrt	1 Z en 42 N	in 3 uur	Schev.
7 apr	20 N	in 2 uur	Schev.
11 apr	18 N	in 3 uur	Schev.

-Oeverloper - *Actitis hypoleucos*

Buiten één aprilwaarneming (de 19e, Hbz.) vielen alle waarnemingen in mei. Veruit de meeste meldingen kwamen van Scheveningen, waar soms grote groepen ter plaatse verbleven: 7 mei 42 tp en 16 mei 38 tp.

-Tureluur - *Tringa totanus* (fig.5.16 en 6.29)

Tot eind maart werden niet veel Tureluurs gezien. Daarna passeerden alleen bij Scheveningen regelmatig groepjes Tureluurs. De dagen met goede trek waren hier:

25 apr	7-12u	4-25-33-92-6 N
7 mei	5-9u	5-64-227-52 N

-Zwarte Ruiter - *Tringa erythropus*

28 mrt	3 Z	Castricum	25 apr	1 N	IJmuiden
7 apr	1 N	Schev.		2 N	Schev.
			7 mei	6 N	Schev.

-Groenpootruiter - *Tringa nebularia*

Doortrek van enige omvang was alleen te zien bij Scheveningen op 7 mei met 62 N in 5 uur.

-Witgatje - *Tringa ochropus*

31 mrt	1 N	St.Maartenszee	11 apr	1 N	Schev.
- 10 apr	1 N	Schev.	25 apr	1 N	IJmuiden

-Kanoetstrandloper - *Calidris canutus* (fig. 6.30.)

De Kanoetstrandloper werd vooral langs de Noordhollandse kust waargenomen, op 11 mei passeerden de grootste groepen:

1860 N	in 1 uur	Hbz.
927 N	in 1 uur	Huisduinen
137 N	in 2 uur	Schev.

-Paarse Strandloper - *Calidris maritima*

Bij IJmuiden en Scheveningen waren tot 21 april groepjes Paarse Strandlopers aanwezig op de pieren, echter nooit meer dan 30 exx.

-Bonte Strandloper - *Calidris alpina* (fig.5.17. en 6.31.)

Het doortrekpatroon van de Bonte Strandloper week dit jaar in zoverre af dat de eerste trek golf, die gewoonlijk half maart plaats vindt, nu alleen aan de Hbz. waargenomen werd en bovendien verspreid over twee perioden (11 en 13). De tweede (kleine) trek golf die normaliter eind april/begin mei te zien is, was opvallend genoeg het sterkst op Texel. Aan de kust van Noord-Holland viel het derde trek golfje pas in de tweede week van mei.

15 mrt	8-11u	190-40-88 N	Hbz.
30 mrt	8-11u	75-97-250 N	Hbz.
26 apr	114 N	in 1 uur	Texel

-Krombekstrandloper - *Calidris ferruginea*

29 mrt	2 N	Schev.	1 apr	1 Z	Schev.
--------	-----	--------	-------	-----	--------

-Drieteenstrandloper - *Calidris alba* (fig.6.32)

In de eerste twee maanden van het jaar verbleven op Texel en bij IJmuiden grote groepen Drieteenstrandlopers (max. Texel op 21 februari 300 tp en bij IJmuiden op 17 januari 200 tp) Vanaf april trokken kleine aantallen Drieteentjes door naar N, vrijwel alleen langs de Noordhollandse kust en Texel.

26 apr	109 N	in 1 uur	Texel	11 mei	8-11u	40-67-18 N	Texel	
3 mei	85 N	in 4 uur	Hbz.			179 N	in 1 uur	Huis- duinen

Alleen op Texel werden in juni (op 3 dagen met in totaal 20 exemplaren) nog Drieteenstrandlopers gezien.

-Kemphaan - *Philomachus pugnax*

23 feb	3 tp	Hbz.	7 mei	9 N	Schev.
11 apr	6 N	Schev.	11 mei	7 N	Schev.
25 apr	61 N	Schev.			

-Bokje - *Lymnocyptes minimus*

8 mei	2 N	Schev.
-------	-----	--------

-Watersnip - *Gallinago gallinago*

29 mrt	3 Z	Texel	7 mei	2 N	Schev.
25 apr	1 tp	IJmuiden			

-Kluut - *Recurvirostra avosetta*

Doortrek van Kluten vond zoals in andere jaren plaats tussen 15 en 28 maart:

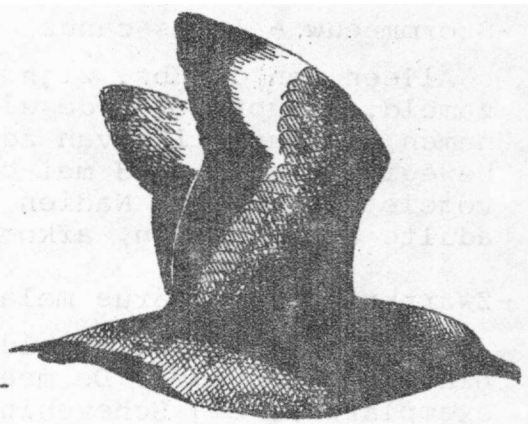
15 mrt	27 N	Hbz.
28 mrt	17 N	Castricum

Maar bij Scheveningen bleef de Kluut ook in april een regelmatige passant met hooguit 19 exemplaren in 1 uur, terwijl de meeste Kluten hier pas op 17 mei langs kwamen: 38 N in 3 uur.
 Bij IJmuiden passeerden op 25 april 30 exemplaren naar N.

-Rosse Franjepoot - *Phalaropus fulicarius* 8 jan 1 Z Schev.

8.9. Jagers - Stercorariidae

-Grote Jager - *Stercorarius skua*
 1 jan 1 Z Hbz.
 1 Z Schev.
 3 jan 1 N Hbz.

-Kleine Jager - *Stercorarius parasiticus*

De eerste Kleine Jager vloog langs op 10 april (1 N Huisduinen). Eind april en begin mei trokken aan de Hbz. regelmatig Kleine Jagers naar N. De beste dag was 30 april: 17 N in 7 uur Hbz.
 7 N in 2 uur Texel

In juni werden nog Kleine Jagers gezien op:

7 juni 1 N Texel	21 jun 1 N Hbz.	30 jun 2 N Texel
17 juni 1 Z Hbz.	29 jun 1 Z Schev.	1 Z, 1 N Schev.

Naast de 9 adulte lichte fase en 8 eerstejaars Kleine Jagers werden op de kaarten 13 adulte donkere fase en 8 onvolwassen exemplaren vermeld.

8.10. Meeuwen en Sterns - Laridae

-Grote Burgemeester - *Larus hyperboreus*

Gedurende januari en februari verbleven twee exemplaren (1^{1ej} en 1^{2ej}) in Scheveningen. In februari was zeker 1^{1ej} in IJmuiden aanwezig. De andere waarnemingen waren:

4 jan 1 ^{1ej} Z Hbz.	22 feb 2 ^{1ej} tp Texel
17 jan 1 ^{1ej} tp Texel	11 apr 1 ^{ad} , N IJmuiden
14 feb 1 ^{1ej} Z Texel	18 jun 1 ^{1ej} Z Schev.
1 ^{1ej} Z Hbz	

-Kleine Burgemeester - *Larus glacoides*

17 jan tot 4 feb 1^{2ej} tp IJmuiden
 19 apr 1^{3ej} tp Hbz.

-Grote Mantelmeeuw - *Larus marinus* (fig.6.15. en 7.6.)

Tot begin maart was de Grote Mantelmeeuw een regelmatige verschijning langs de hele Nederlandse kust (vooral bij Scheveningen en de Hbz.), met hooguit enkele tientallen per uur. Uitschieters lagen op 8 februari toen bij Huisduinen 156 (waar onder 153 adult) exemplaren naar N vlogen (in 1 uur) en op 22 februari op Texel 300 tp. Op 7 maart vond aan de Hbz. enige trek naar N plaats: 125 N in 3 uur (79^{1ej}, 19^{2e/3ej} en 37 adult). Op Texel passeerden op 21 april nog 41 exemplaren N in 3 uur (35^{1ej}, 4^{2ej} en 4 adult). In mei en juni werden nog maar erg weinig Grote Mantelmeeuwen gezien.

-Kleine Mantelmeeuw - *Larus fuscus* (fig. 6.16.)

Vanaf maart nam het aantal Kleine Mantelmeeuwen langzaam toe. In mei en juni werden aan de Hbz. en vooral bij Scheveningen de grootste aantallen genoteerd. Het merendeel van de adulte vogels werd, zoals gewoonlijk, genoteerd als *L.fuscus intermedius*.

-Zilvermeeuw - *Larus argentatus*
Geen gegevens bekend.

-Stormmeeuw - *Larus canus*

Alleen aan de Hbz. zijn consequent gegevens van de Stormmeeuw verzameld. In april (op de elfde) was een noordwaarts trek golfje waar te nemen, voornamelijk van adulte vogels, terwijl bij een volgende trek-beweging naar N op 3 mei ongeveer evenveel eerstejaars als adulte vogels passeerden. Nadien werden voornamelijk heen en weer vliegende adulte Stormmeeuwen, afkomstig uit nabij gelegen kolonies, gezien.

-Zwartkopmeeuw - *Larus melanocephalus*

Uit januari kwamen 5 meldingen. In februari en juni werd 1 exemplaar waargenoemen. De meeste waarnemingen werden in mei gedaan (10 exemplaren). Bij Scheveningen werden 15 Zwartkopmeeuwen waargenomen. Verder nog 8 bij de Hbz., 1 bij Noordwijk en 1 bij IJmuiden.

-Ross Meeuw - *Rhodostethia rosea*
17 jan 1 adult tp Hbz.
18 jan hetzelfde exemplaar N Hbz.

-Kokmeeuw - *Larus ridibundus*

Eind maart en begin april vond een vrij sterke passage van Kokmeeuwen naar N plaats bij Scheveningen:

29 mrt 7-10u 80-250-123 N

10 apr 6-8u 134-258 N

Merkwaardig is dat op 28 maart bij Castricum en aan de Hbz. de meeste Kokmeeuwen naar Z vlogen, doortrek naar N was daar te zien op 11 april 7-11u 89-193-550-69 N (waarvan 736^{1e}) en 165 adulte vogels) Hbz. In 1980 kwam het merendeel van de eerstejaars vogels pas half mei langs.

-Dwergmeeuw - *Larus minutus* (fig.5.1.,6.18. en 7.8.)

Het in '81 vastgestelde aantal Dwergmeeuwen komt ruim uit boven dat van alle voorgaande jaren ('77:3.245, '78:11.857, '79:6.467, '80: 7.889 en '81:13.544). Dit hoge totaal is vooral tot stand gekomen door de bijzonder sterke passage van Dwergmeeuwen eind april en begin mei langs de kust van Zuid- en Noord-Holland.

Uit januari werd bij Scheveningen een opvallend groot aantal Dwergmeeuwen gemeld (in totaal 60 Z en 2 N). Het duurde echter tot half april voordat tijdens de voorjaarstrek een uurtotaal de 100 exemplaren overschreed (17 apr 118 N en 12 Z in 1 uur Noordwijk).

Dagen met veel Dwergmeeuwen waren:

26 apr 7-10u 1542-1336-519 N Schev.

30 apr 5-8u 109-48-203 en van

9-17u 148-295-62-587-253-488-143 N Hbz.

1 mei 5-11u 53-168-368-194-151-163 N Hbz.

3 mei 6-10u 138-200-155-143 N Hbz.

Het merendeel hiervan was adult. Bij de onvolwassen Dwergmeeuwen bestaat een groot verschil tussen de Hbz. en Scheveningen. Aan de eerste post werd het grootste deel van de onvolwassen vogels als eerstejaars opgeschreven, terwijl juist bij Scheveningen meer tweedejaars vogels op de kaarten vermeld staan.

-Drieteenmeeuw - *Rissa tridactyla* (fig.5.8. en 6.19.)

Ook de Drieteenmeeuw werd in '81 veel meer gezien dan in andere jaren. Een flink deel hiervan was helaas bevuild met olie. Langs de hele kust werden in januari uurtotalen boven de 100 exemplaren gehaald. Vermeldenswaardige dagen:

1 jan 9-14u 85-233-237-73-3-78 Z Schev. (108^{2ej} en 542 adult)
4 jan 10-12u 236-31 Z Texel (53^{1ej} en 202 adult)
9-14u 87-80-323-32-140 Z en 58 N Hbz. (92^{1ej} en 295 ad.)
9-13u 113-176-87-64 Z Schev. (145^{2ej} en 295 adult)

Op 4 januari werden bij Katwijk 350 (250^{1ej} en 50 adult) exemplaren ter plaatse en op 17 januari bij IJmuiden 500 (200^{1ej} en 300 adult) exemplaren ter plaatse geteld. Na februari daalde het aantal Drieteenmeeuwen sterk.

-Zwarte Stern - *Chlidonias niger* (fig.6.23.)

Nadat de eerste Zwarte Stern op 17 april bij zowel Noordwijk als de Hbz (in beide gevallen 1 ex. N) opgemerkt was, moest tot de tweede week van mei gewacht worden voordat doortrek van geringe omvang plaats had: 11 mei 6-8u 45-63 N Schev.
5-6u 42 N en 20 tp Castricum

-Lachstern - *Gelochelidon nilotica*
23 apr 4 N Schev.

-Noordse Stern/Visdief - *Sterna paradisaea/S.hirundo*

De eerste melding van noordse/dieven kwamen van 26 maart (Scheveningen 1 Visdief N), 28 maart (Hbz., 1 Noordse Stern tp) en 11 april (Texel, 6 noordse/dieven N).

Omstreeks half april begon de noordse/dieventrek wat op gang te komen. Het aantal noordse/dieven dat uiteindelijk de kust passeerde was zeer laag (het voorjaarstotaal van 1981 is het laagste vanaf 1977).

Met name aan de Zuidhollandse kust verschenen erg weinig noordse/dieven. De sterkste doortrek vond plaats aan de Hbz. op:

30 april 12-17u 203-522-312-850-109 N
2 mei 6-11u 339-808-581-305-320 N
14 mei 7-11u 196-615-903-712 N

Bij de overige telposten waren dagen met goede trek:

2 mei 6-8u 225-194 N Schev.
7-9u 158-334 N Texel

11 mei 8-11u 142-190-210 N Texel

De verschillen in gedetermineerde Noordse Sterns en Visdieven lopen bij de telposten nogal uiteen. Zo werden aan de Hbz. bijzonder vaak Noordse Sterns herkend, terwijl deze soort aan de Zuidhollandse kust nauwelijks opgemerkt werd. Het aantal Visdieven aan de Hbz. lag iets hoger dan het aantal Noordse Sterns, bij Scheveningen werden bijna 40 maal zoveel Visdieven als Noordse Sterns gezien.

De meeste Noordse Sterns werden aan de Hbz. gezien op:

30 apr 9-17u 233-281-150-519-305-850-107 N
2 mei 6-11u 257-374-449-137-166 N

De sterkste doortrek van Visdieven lag twee weken later, althans aan de Hbz.: 14 mei 7-11u 102-418-772-387 N

Bij Scheveningen trokken op 11 mei de meeste Visdieven langs:

6-8u 117-119 N

Zie figuur 5.9., 6.20. en 7.9.

-Grote Stern - *Sterna sandvicensis* (fig.5.10 en 6.21)

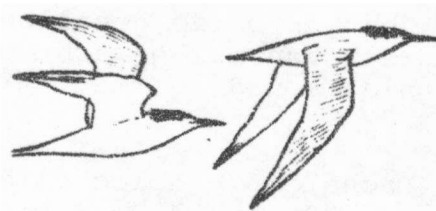
De eerste Grote Sterns waren dit jaar vroeg terug, al op 15 maart 2 N bij Scheveningen, 16 maart 2 N bij de Hbz. en 21 maart 1 N op Texel. Bovendien verbleven op 15 februari 3 Grote Sterns bij de Brouwersdam. Het aantal Grote Sterns dat in de loop van het voorjaar de kust passeerde week niet echt af van dat van andere jaren. Langs de Hollandse kust was de noordwaartse trek het sterkst van de derde week van april tot in de tweede week van mei, voorbeelden daarvan:

23 apr 6-11u 161-92-69-27-16 N Hbz.
11 mei 196 N in 2 uur Hbz.
13 mei 5-8u 64-106-34 N Schev.
16 mei 5-8u 78-150-50 N Schev.

Bij Texel was van gerichte trek geen sprake, daar het heen en weer gevlieg van broedvogels al half april begon. Half mei bereikte deze fourageeractiviteiten een hoogtepunt:

19 mei 6-8u 348-110 Z

Vrijwel de hele maand juni is de Grote Stern hier niet meer geteld. Heen en weer vliegende Grote Sterns konden vanaf eind mei ook vanaf de Hollandse kust gezien worden.

-Dwergstern - *Sterna albifrons*

Op 28 maart werden aan de Hbz. reeds de eerste Dwergsterns (3 N) opgemerkt, bij Texel passeerden de eerste exemplaren op 11 april (2 naar N), terwijl aan de Zuidhollandse kust pas op 17 april de eerste Dwergsterns (3 naar N bij Noordwijk) langs vlogen.

Doortrek van de Dwergsterns was vooral in de eerste twee weken van mei te zien, maar de aantallen lagen veel lager dan in bijvoorbeeld 1980. De dagen met goede trek waren:

1 mei 5-10u 5-9-28-35-9-23 N Hbz.
10 mei 11-12u 44 N IJmuiden
11 mei 9-11u 34-11 N Texel
14 mei 7-11u 11-11-38-41 N Hbz.

Zie figuur 5.11. en 6.22.

8.11. Alkachtigen - Alcidae

-Alk/Zeekoet - *Alca torda/Uria aalge* (fig.5.18 en 6.33.)

In 1981 werden bijzonder veel alk/zeekoeten gezien. Vooral in januari passeerden ze in grote aantallen de kust. Helaas was een belangrijk deel hiervan besmeurd met olie en gedoemd gevonden te worden tijdens stookolieslachtoffertellingen (zie daarvoor de publicaties van het NSO). Uitschieters waren de volgende dagen:

3 jan 10-16u 13-24-17-26-10 N, 7 Z en 12 tp Hbz.
(waarvan 5-12-11-13-7 Zeekoet N, 1 Z en 12 tp)
3 jan 26 Z, 4 N in 1 uur Texel
4 jan 10-16u 20-30-38-5-35 N, 15 Z en 7 tp Hbz.
(waarvan 11-10-21-2-18 N en 2 tp Zeekoet)
17 jan 27 N, 15 Z en 5 tp in 2 uur Schev.
19 jan 49 N, 9 Z en 12 tp Hbz. (Zeekoet:28N, 5 Z en 12 tp)

Behalve dat in januari veel alk/zeekoeten voor de kust aanwezig waren vond ook op 30 april en 1 mei een nog niet eerder vastgesteld trek-golfje plaats:

30 apr 34 N in 4 uur Hbz.
1 mei 19 N in 4 uur Hbz.
36 N in 3 uur Texel

In juni werden aan de Hbz. en Scheveningen af en toe alk/zeekoeten opgemerkt.

Een belangrijk deel van de alk/zeekoeten kon gedetermineerd worden en veruit de meeste exemplaren waren Zeekoeten. De verhouding Alk:Zee-koet bij verschillende posten was:

Texel : 2 Alk : 10 Zeekoet (1:5)
 Hbz. : 7 Alk : 294 Zeekoet (1:42)
 Schev.+IJm.: 9 Alk : 161 Zeekoet (1:17,9)

-Papegaaiduiker - *Fratercula arctica*

4 jan	1 N	Hbz.	17 jan	1 N	IJmuiden
10 jan	1 tp	Hbz.	18 jan	1 Z	Hbz.
15 jan	2 N	Hbz.	1 mei	1 N	Texel

8.12. Stootvogels en Uilen - Pandionidae, Accipitridae, Falconidae en Strigidae.

-Visarend - *Pandion haliaetus*

2 mei 1 N IJmuiden

-Wespendief - *Pernis apivorus*

9 mei	1 N	Noordwijk	30 mei	1 Z	Hbz.
10 mei	1 tp	Noordwijk			

-Zwarte Wouw - *Milvus migrans*

9 mei 1 tp Schev.

-Bruine Kiekendief - *Circus aeruginosus*

Twee waarnemingen uit maart (26 en 30). De meeste exemplaren werden op 11 mei gezien (5 exx.).

-Blauwe Kiekendief - *Circus cyaneus*

8 apr	1 N	Schev.	11 mei	1 N	Den Helder
7 mei	1 N	Schev.			

-Sperwer - *Accipiter nisus*

26 apr	1 N	Castricum	30 apr	1 tp	Hbz.
--------	-----	-----------	--------	------	------

-Buizerd - *Buteo buteo*

15 mei 1 N Noordwijk

-Torenvalk - *Falco tinnunculus*

In maart 4 waarnemingen en in april 3 maal. Laatste waarneming op 30 mei.

-Boomvalk - *Falco subbuteo*

31 mrt	1 N	St.Maartenszee	16 mei	1 N	Schev.
8 mei	1 tp	Schev.	23 mei	1 tp	Hbz.
11 mei	1 tp	Texel			

-Smelleken - *Falco columbarius*

4 apr	1 N	Schev.	15 apr	1 N	Schev.
6 apr	1 N	Texel	3 mei	1 Z	Hbz.
9 apr	1 N	Schev.		1 N	Schev.
11 apr	2 N	Schev.			

-Ransuil - *Asio otus*

15 feb 1 tp Brouwersdam